

Toolbox van Toegankelijke naar Inclusieve Verkiezingen

De mogelijkheid om zelfstandig te kunnen stemmen is voor veel mensen een vanzelfsprekendheid. Maar voor een groot deel van de mensen met een visuele beperking ligt dit anders. Zij kunnen nog niet altijd op een veilige manier bij het stembureau komen, laat staan dat ze dan zonder hulp hun stem uit kunnen brengen.

Met het vergrijzen van de bevolking neemt het aantal mensen met een visuele beperking alleen maar toe. Daarom hebben we als Kennis Over Zien de ambitie om inclusieve verkiezingen te realiseren. Onze aanbevelingen zijn bovendien voor een veel grotere groep bruikbaar, denk aan ouderen en laaggeletterden. Maar ook voor het bredere stempubliek hebben duidelijkheid en zichtbaarheid, basisuitgangspunten voor toegankelijk maken voor slechtziende en blinde mensen, een meerwaarde.

Toolbox om stemreis slechtziende en blinde kiezer te verbeteren

In deze toolbox vindt u informatie om verkiezingen toegankelijker te maken voor mensen met een (visuele) beperking. Dat begint al bij het informeren van de kiezers voorafgaand aan de verkiezingen tot het toegankelijk inrichten van een stemlocatie. Daarnaast delen we tips voor stembureaumedewerkers en geven uitleg over hulpmiddelen die slechtziende en blinde stemmers mogen gebruiken.

Deze toolbox kan gemeenten helpen om:

- Inzichtelijk te krijgen welke informatie kiezers vooraf nodig hebben;
- Te zorgen dat de informatie toegankelijk is voor blinden en slechtzienden;
- Een stemlocatie visueel toegankelijk in te richten;
- Te zorgen dat de stembureaumedewerkers voldoende op de hoogte zijn van hulpmiddelen en hulpmogelijkheden.

Informatie voorafgaand aan het stemmen

Toegankelijke stemlijsten

De kiezer zal in eerste instantie willen weten op welke partij en op welke persoon hij/zij zal gaan stemmen. De meeste stemwijzers zijn niet toegankelijk voor mensen met een visuele beperking. Belangrijk is dat informatie van de politieke partijen toegankelijk is. Dit geldt ook voor kieslijsten. Om een indicatie te hebben of een site toegankelijk is, kan de zelfscan ismijnsitetoegankelijk.nl/ gedaan worden. Daarnaast staat in toegankelijkheidsverklaring.nl/register een lijst met verklaringen van gemeenten en partijen in hoeverre hun website toegankelijk is.

Stempas

Op de stempas staat vermeld waar de dichtstbijzijnde stemlocatie is, maar de kiezer mag zelf een locatie binnen de gemeente kiezen. Het is voor iedereen verschillend of een stemlocatie toegankelijk is of niet. Dit hangt af van de voorzieningen die er zijn. Zo heeft de ene kiezer baat bij een stemmal en een andere bij een goede bereikbaarheid met het OV. Het is daarom belangrijk als gemeente om per stemlocatie aan te geven welke voorzieningen aanwezig zijn, zoals bijvoorbeeld aanwezigheid van voelbare of zichtbare routegeleiding (binnen en buiten), bereikbaarheid met het ov en welke ondersteuning en hulp(middelen) beschikbaar zijn. U kunt dit aanvullen op de site waarismijnstemlokaal.nl/ van ministerie van Binnenlandse Zaken.

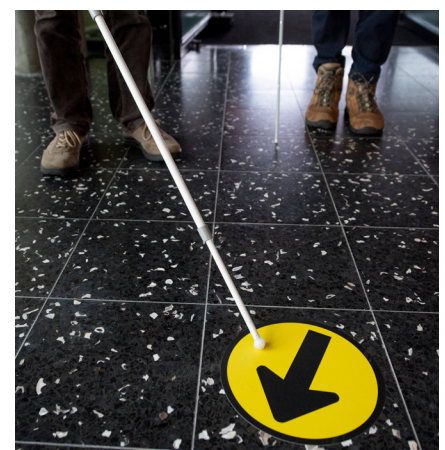

Duidelijke route aanduiding buiten en binnen.

Een stemlocatie toegankelijk inrichten

In opdracht van het ministerie van Binnenlandse Zaken zijn richtlijnen en checklists opgesteld die helpen bij het zo toegankelijk mogelijk maken van een stemlocatie. In deze richtlijnen en checklists is onvoldoende aandacht voor visuele toegankelijkheid.

Kennis Over Zien heeft specifiek gekeken naar richtlijnen voor een visueel toegankelijke stemlocatie. Na de gemeenteraadsverkiezingen zullen we aanbevelingen doen om de bestaande richtlijnen aan te vullen.

Is de routeaanduiding zichtbaar en/of voelbaar?

In onderstaande documenten hebben we al een voorzet gedaan met belangrijke aandachtspunten.

- [Stemmen met een visuele beperking](#)
- [Checklist voor een visueel toegankelijke stemlocatie](#)

Stembureaumedewerkers

Weet wat de mogelijkheden zijn

De rol van stembureaumedewerkers is erg belangrijk bij het stemmen. Zij moeten op de hoogte zijn van de mogelijke hulp en hulpmiddelen. Door daar op een juiste en prettige manier op te anticiperen, zal het stemmen, wat toch vaak spanning met zich meebrengt, zo soepel mogelijk verlopen. Dit verkleint de kans op een ongeldige stem.

Hulp van stembureaumedewerker is mogelijk.

Rol van gastheer/gastvrouw kan van grote meerwaarde zijn.

Instructie vooraf aan stembureauleden

Toch wordt door stemmers met een visuele beperking aangegeven dat stembureauleden niet altijd op de hoogte zijn van de hulpmogelijkheden en soms hulp weigeren. Een goede instructie vooraf is dus essentieel. Daarbij kunt u gebruik maken van de volgende filmpjes en documentatie over wat stemmen met een visuele beperking inhoudt, welke mogelijkheden er zijn om te helpen en welke hulpmiddelen er zijn.

Hulp en hulpmiddelen

- [Instructie gebruik stemmal en soundbox](#)
- [Filmpje stemmen met een stemmal](#)
- Op een aantal stemlocaties is een gastheer/gastvrouw aanwezig die mensen ontvangt en indien gewenst kan begeleiden door het stembureau. Uit onderzoek en proefstemsessies is gebleken dat dit een grote meerwaarde kan hebben.

Meer informatie met betrekking tot toegankelijk stemmen

- [Toegankelijke verkiezingen – Iederin](#)
- [Actieplan toegankelijk stemmen – Rijksoverheid](#)
- [Kiezers met een beperking – Rijksoverheid](#)
- [Voor kiezers: filmpje over stemmen met een visuele beperking](#)
- [Webinar stemmen met een visuele beperking – Oogvereniging](#)

www.kennisoverzien.nl